

Bryssel den 12.11.2020
COM(2020) 698 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

En jämlikhetsunion: Jämlikhetsstrategi för hbtqi-personer 2020–2025

VÄGEN MOT JÄMLIKHET FÖR HBTQI-PERSONER: FRIHETEN ATT VARA SIG SJÄLV I EU

Jag kommer inte att slå mig till ro förrän vi har byggt en jämlikhetsunion. En union där du kan vara dig själv och älska vem du vill – utan att bli fördömd eller diskriminerad.

För att vara dig själv är inte en ideologi. Det är din identitet.

Och det kan ingen någonsin ta ifrån dig.

Ursula von der Leyen (Europeiska kommissionens ordförande)

Talet om tillståndet i unionen 2020

Alla bör vara trygga och fria att vara sig själva i Europeiska unionen. Vår sociala, politiska och ekonomiska styrka bygger på vår enhet i mångfalden. Jämlikhet och icke-diskriminering utgör centrala värden och grundläggande rättigheter i EU som erkänns i fördragen och stadgan om de grundläggande rättigheterna¹. Lika möjligheter utgör även en av grundpelarna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Europeiska kommissionen, parlamentet och rådet har tillsammans med medlemsstaterna ansvaret för att skydda grundläggande rättigheter och säkerställa likabehandling och lika möjligheter för alla.

Under de senaste årtiondena har utvecklingen av lagstiftningen, rättspraxis och strategiska initiativ förbättrat många människors liv och hjälpt oss att bygga mer jämlika och välkomnande samhällen, även för homosexuella, bisexuella, transpersoner, ickebinära personer, intersexpersoner och queerpersoner (hbtqi-personer²). År 2015 lade kommissionen fram en ”åtgärdslista för främjande av lika möjligheter för hbtqi-personer”³, som utgjorde den första politiska ramen för att specifikt bekämpa diskriminering av hbtqi-personer. På nationell nivå har 21 medlemsstater⁴ erkänt samkönade par i lagstiftningen, medan fyra har infört förfaranden för erkännande av juridiskt kön utan några medicinska krav⁵.

Den senaste forskningen visar att även om den sociala acceptansen och stödet för lika rättigheter har blivit större har det inte alltid medfört några tydliga förbättringar i hbtqi-personers liv.

I en undersökning från 2019 fann Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter (FRA) att diskrimineringen på grund av sexuell läggning, könsidentitet, könsuttryck och

¹ Se särskilt artikel 2 i fördraget om Europeiska unionen och artikel 23 i stadgan om de grundläggande rättigheterna. Stadgan var den första internationella stadgan om mänskliga rättigheter som uttryckligen förbjöd diskriminering på grund av sexuell läggning.

² Hbtqi-personer är människor

- som attraheras av andra personer av sitt eget kön (homosexuella) eller av båda könen (bisexuella),
- vars könsidentitet och/eller könsuttryck inte motsvarar det kön som de är födda i (trans, ickebinär),
- som är födda med atypiska könsorgan som inte passar in i den typiska definitionen av manligt eller kvinnligt (intersexperson) och
- vars identitet inte passar in i den normala klassificeringen av sexualitet och/eller kön (queer).

³ Europeiska kommissionen, [Final Report 2015-2019 on the List of actions to advance LGBTI equality](#) (15 maj 2020).

⁴ Belgien, Cypern, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Grekland, Irland, Italien, Kroatien, Luxemburg, Malta, Nederländerna, Portugal, Slovenien, Spanien, Sverige, Tjeckien, Tyskland, Ungern och Österrike.

⁵ Danmark, Irland, Luxemburg och Malta.

könsegenskaper faktiskt ökade i EU. 43 % av hbt-personer kände sig diskriminerade 2019, jämfört med 37 % år 2012⁶.

Diskrimineringen av hbtqi-personer lever kvar över hela EU. För många hbtqi-personer i EU är det fortfarande farligt att visa tillgivenhet offentligt, att vara öppen om sin sexuella läggning, könsidentitet, könsuttryck och könsegenskaper (vare sig hemma eller på jobbet), att helt enkelt vara sig själva utan att känna sig hotade. Ett betydande antal hbtqi-personer riskerar även att glida in i fattigdom och social utestängning. Inte alla känner sig trygga nog att anmäla verbala angrepp och fysiskt våld till polisen.

Covid-19-krisen har medfört nya påfrestningar för de mest utsatta grupperna och hbtqi-personer utgör inte något undantag. Begränsningar i samband med nedstängningarna har gjort att många hbtqi-personer, unga och gamla, suttit fast i fientliga miljöer där de riskerar att våld eller mer oro än vanligt eller djupare depressioner⁷. I falska nyheter som fått allmän spridning har hbtqi-personer även anklagats för att sprida viruset⁸.

46 % av personerna som besvarade en undersökning uppgav att de **inte skulle känna sig bekväma** (helt eller relativt) om en **intersexperson valdes** till det högsta politiska ämbetet.

57 % av personerna som besvarade samma undersökning uppgav att de **inte skulle känna sig bekväma** (helt eller relativt) om deras barn hade ett **förhållande med en transperson**.

62 % av de intersexpersoner som besvarade undersökningen **kände sig diskriminerade** inom minst ett område i livet under de 12 föregående månaderna **för att de är intersexuella**.

Hbtqi-personers erfarenheter i vardagen varierar även avsevärt i EU. Även om den sociala acceptansen för hbtqi-personer ökade från 71 % 2015 till 76 % 2019, minskade den faktiskt i nio medlemsstater⁹.

Det finns vidare en oroande trend i delar av EU med ökande antal incidenter riktade mot hbtqi-personer, exempelvis attacker mot offentliga hbtqi-evenemang, bl.a. Pride-parader, så kallade deklARATIONER om ”hbtqi-fria zoner” och homofobiska trakasserier vid karnevaler. Organisationer i civilsamhället som skyddar och främjar hbtqi-personers rättigheter rapporterar i allt större utsträckning att de möts av fientlighet, vilket sammanfaller med utvecklingen av anti-könsrörelsen (vilken även är emot hbtqi)¹⁰. Det krävs snabba insatser från medlemsstaternas sida för att vända denna nya trend.

Europeiska unionen måste gå i spetsen när det gäller ansträngningar för bättre skydd för hbtqi-personers rättigheter.

⁶ FRA, [EU-LGBTI II – A long way to go for LGBTI equality](#) (14 maj 2020) (FRA, andra hbtqi-undersökningen).

⁷ ILGA-Europe fann att begränsande restriktioner har gjort att hbtqi-personer löper större risk för våld i hemmet eller kränkningar och svårigheter när det gäller sysselsättning och bostad samt att många hbtqi-personer har ett sämre hälsotillstånd, gör dem mer sårbara för covid-19 och dess socioekonomiska påverkan ([COVID-19 and specific impact on LGBTI people and what authorities should be doing to mitigate impact](#), 2020).

⁸ FN:s kommissariat för mänskliga rättigheter, [COVID-19 and the human rights of LGBTI people](#).

⁹ Särskild Eurobarometer 493: [Diskriminering i EU](#), oktober 2019.

¹⁰ FRA, [Challenges facing civil society organisations working on human rights in the EU](#) (29 januari 2018).

Genom denna första strategi någonsin för lika möjligheter för hbtqi-personer tar kommissionen i tu med ojämlikhet och utmaningar som påverkar hbtqi-personer för att närma sig en union som kännetecknas av jämlikhet. Den ägnar särskild uppmärksamhet åt hbtqi-personers mångskiftande behov och åt de mest sårbara, inklusive de som upplever intersektionell diskriminering och transpersoner, ickebinära och intersexpersoner, vilka tillhör de grupper som är minst accepterade i samhället och generellt sett utsätts för mer diskriminering och våld än andra hbtqi-grupper. Diskriminering har ofta flera dimensioner och enbart en intersektionell¹¹ strategi kan leda till hållbara och respektfulla ändringar av samhället.

40 % av de personer som besvarade en undersökning hänvisade till **etniskt ursprung eller invandrarbakgrund** som en ytterligare grund för **diskriminering**, utöver att vara hbtqi.

Geografiska avstånd kan utgöra en ytterligare faktor för sårbarhet. **47 %** av de hbtqi-personer som svarade inom samtliga grupper i EU bodde i en storstad, **11 %** i en förort eller i utkanten av en storstad, **30 %** i en stad eller småstad och **13 %** i ett landsbygdsområde.

Denna strategi har utarbetats efter krav på åtgärder från medlemsstaterna¹², Europaparlamentet¹³, med starkt stöd från tvärgruppen för hbtqi-rättigheter, samt civilsamhället. I strategin föreskrivs en rad åtgärder inom **fyra pelare**, nämligen

1. hantera diskriminering av hbtqi-personer,
2. säkerställa trygghet för hbtqi-personer,
3. bygga inkluderande samhällen för hbtqi-personer och
4. leda kraven på jämlikhet för hbtqi-personer över hela världen.

Dessa riktade åtgärder kommer att kombineras med hänsyn till särskilda problem för hbtqi-personer genom ökad **integrering** av jämlikhetsfrågor i all EU:s politik, all lagstiftning och alla finansieringsprogram.

Syftet med denna strategi är att lyfta fram röster från hbtqi-personer och sammanföra medlemsstater och aktörer på samtliga nivåer för att gemensamt ta i tu med bristande jämlikhet för hbtqi-personer på ett mer effektivt sätt. Strategin antas vid en tidpunkt när vi bevittnar en urholkning eller en tillbakagång av grundläggande rättigheter i vissa medlemsstater. Fastän skyddsnivå inom området för grundläggande rättigheter är mycket

¹¹ Enligt artikel 10 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) ska unionen vid "utformningen och genomförandet av sin politik och verksamhet [...] söka bekämpa all diskriminering på grund av kön, ras eller etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning". Europeiska jämställdhetsinstitutet definierar "intersektionalitet" som ett "analytiskt verktyg för att studera, förstå och agera utifrån de sätt på vilka kön och genus samvarierar med andra personliga egenskaper/identiteter och hur dessa samvariationer bidrar till unika erfarenheter av diskriminering". Definitionen gäller alla former av diskriminering.

¹² [Joint Non-Paper of 19 Member States](#) (december 2018).

¹³ [Betänkande om EU:s färdplan mot homofobi och diskriminering på grund av sexuell läggning och könsidentitet](#) (2013/2183(INI)) (8 januari 2014).

hög i EU tillämpas dessa rättigheter inte alltid likadant. Denna strategi kompletterar befintliga och kommande initiativ för att främja jämlikhet i allmänhet i EU¹⁴.

¹⁴ Dessa initiativ omfattar följande: EU-strategin för brottsoffers rättigheter (COM(2020) 258 final), jämställdhetsstrategi för 2020–2025 (COM(2020) 152 final), EU:s strategiska ram för romers jämlikhet, inkludering och deltagande (COM(2020) 620 final), [den europeiska pelaren för sociala rättigheter](#), EU:s handlingsplan mot rasism 2020–2025 (COM(2020) 565 final), strategin om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (planerad till första kvartalet 2021), strategin om barnets rättigheter (planerad till första kvartalet 2021) och strategin för bekämpning av antisemitism (planerad till fjärde kvartalet 2021).

1. HANTERING AV DISKRIMINERING AV HBTQI-PERSONER

19 % av homo- och bisexuella personer, 35 % av transpersoner och 32 % av intersexpersoner kände sig **diskriminerade på arbetet** under det föregående året.

46 % av hbtq-personer är **aldrig öppna om att de är hbtq** gentemot medicinsk personal eller vårdgivare.

51 % av intersexpersoner och 48 % av transpersoner, 35 % av lesbiska kvinnor och 31 % av homosexuella män bor i hushåll som har **svårigheter att få ekonomin att gå ihop**.

Diskriminering påverkar hbtqi-personer under samtliga skeden i livet. Hbtqi-barn och -ungdomar och barn från hbtqi- eller regnbågsfamiljer, där en av familjemedlemmarna är hbtqi, stigmatiseras ofta från tidig ålder och utsätts för diskriminering och mobbing, vilket påverkar deras skolresultat och sysselsättningsmöjligheter, deras dagliga liv och deras eget och deras familjs välbefinnande¹⁵.

I arbetslivet diskrimineras hbtqi-personer fortfarande under rekryteringsprocessen, på arbetsplatsen och i slutet av karriären, i strid med EU:s lagstiftning på detta område. Många har redan från början svårt att hitta en rättvis, stabil sysselsättning, vilket kan öka risken för fattigdom, social utestängning och hemlöshet. Den senaste forskningen visar att transpersoner ställs inför ytterligare hinder när de söker tillgång till arbetsmarknaden¹⁶.

Hbti-personer drabbas i stor utsträckning av hemlöshet¹⁷. De huvudsakliga orsakerna till hemlöshet är att bli utslängd från familjens bostad samt diskriminering vid tillgång till boende, särskilt för unga hbtqi-personer¹⁸. Uppskattningsvis tillhör 25–40 % av de ungdomar som upplever hemlöshet hbtqi-gruppen¹⁹.

Diskriminering på grund av sexuell läggning, könsidentitet, könsuttryck och könsegenskaper kan också ha en avsevärd inverkan på hbtqi-personers fysiska, mentala och sexuella hälsa samt deras välbefinnande. Forskning från EU har påvisat betydande ojämlikhet när det gäller hälsa mellan hbtqi-gruppen och befolkningen som helhet²⁰. Dessutom drar sig hbtqi-personer ofta för att uppsöka sjukvården, eftersom de har upplevt eller fruktar fientliga reaktioner från hälso- och sjukvårdspersonalen och fortfarande har svårigheter att få tillgång till läkemedel och vård, även öppen hälsovård samt social omsorg, av god kvalitet till överkomliga priser. Hbtqi-personer som har funktionsnedsättningar, är äldre, migranter eller

¹⁵ UNESCO, *Out in the open: education sector responses to violence based on sexual orientation and gender identity/expression* (2016), NESET II, *How to prevent and tackle bullying and school violence* (2016).

¹⁶ Europeiska kommissionen, *Legal gender recognition in the EU: The journeys of trans people towards full equality* (juni 2020).

¹⁷ Hbti-personer löper särskilt stor risk att bli hemlösa, eftersom 4 % av de trans- och intersexpersoner som svarade uppgav att de sov ut eller i ett offentligt utrymme minst en gång (*FRA, den andra hbtqi-undersökningen*).

¹⁸ Se exempelvis: <https://www.feantsa.org/en/newsletter/2017/09/28/autumn-2017?bcParent=27>

¹⁹ https://www.ilga-europe.org/sites/default/files/COVID19%20_Impact%20LGBTI%20people.pdf

²⁰ Hbtqi-personer löper större risk att utveckla vissa typer av cancer i ung ålder eller uppleva psykiskt lidande, däribland självmordstankar och självmord, och det är mer sannolikt att de bli missnöjda med den vård de erhåller ([Europeiska kommissionen, juni 2017](#)).

kommer från etniska eller religiösa minoriteter är särskilt sårbara för diskriminering. Covid-19-krisen har gjort att denna sårbarhet har ökat²¹.

1.1 Tillämpning och förbättring av det rättsliga skyddet mot diskriminering

EU-lagstiftning som garanterar rättsligt skydd mot diskriminering är avgörande för främjande av jämlikhet för hbtqi-personer, liksom EU-domstolens rättspraxis. Sådant skydd omfattas av olika rättsliga ramar beroende på om den diskriminering som enskilda hbtqi-personer upplever baseras på sexuell läggning (ramen mot diskriminering) eller kön, inklusive könsbyte (nedan kallat *könskorrigering*)²² (ramen för jämställdhet).

I direktivet om likabehandling i arbetslivet²³ fastställs rätten att inte bli diskriminerad, eller utsättas för trakasserier, i arbetslivet på grund av sexuell läggning. I senare rättspraxis har EU-domstolen klargjort att offentliga uttalanden från en person om att personer med viss sexuell läggning inte anställs kan utgöra förbjuden diskriminering²⁴. Medan det fastställs en stark grund i detta direktiv begränsas effekten från dess bestämmelser på två sätt, nämligen på grund av utmaningar vid tillämpningen och begränsningar i tillämpningsområde, eftersom lagstiftningen endast är tillämplig i arbetslivet.

Kommissionen kommer att se till att de rättigheter som omfattas av direktivet om likabehandling i arbetslivet tillämpas strikt av medlemsstaterna och ska rapportera om direktivets tillämpning 2021²⁵. I denna rapport ska även undersökas om medlemsstaterna har följt kommissionens rekommendationer att överväga att utse ett jämlikhetsorgan för att hantera diskriminering på grund av religion eller övertygelse, funktionsnedsättning, ålder och sexuell läggning inom ramen för direktivets tillämpningsområde²⁶. År 2022 ska kommissionen lägga fram den lagstiftning som krävs, särskilt om jämlikhetsorganens roll.

I jämställdhetsdirektivet²⁷ fastställs rätten att inte bli diskriminerad, eller utsättas för trakasserier, när det gäller tillträde till anställning, arbetsvillkor (bl.a. lön) och företags- eller yrkesbaserade system för social trygghet på grundval av kön, bl.a. könskorrigering. Principen om likabehandling av kvinnor och män utgör hinder mot uppsägning på grund av könskorrigering²⁸. I EU-lagstiftningen, såsom den bekräftats av EU-domstolen, föreskrivs

²¹ Jämfört med befolkningen som helhet är hbtqi-personer exempelvis i större utsträckning arbetslösa eller har osäkra anställningar och har tillgång till mycket begränsade och ojämna finansiella resurser. Krisen har förvärrat situationen och belyst sårbarheten från personer med osäkra anställningar och bostadssituationer. På grund av diskriminering, stigmatisering och lägre socioekonomisk status har hbtqi-personer betydligt sämre hälsotillstånd, vilket ofta är kopplat till sämre tillgång till heltäckande sjukförsäkring och är därför mer sårbara för viruset (ILGA-Europe, COVID-19 impact).

²² ”Könsbyte” är det begrepp som användes vid den tidpunkt som EU-domstolen meddelade domarna i P., Richards och i mål C-117/01, K.B./National Health Service Pensions Agency and Secretary of State for Health, 7 januari 2004, ECLI:EU:C:2004:7.

²³ Rådets direktiv 2000/78/EG av den 27 november 2000 om inrättande av en allmän ram för likabehandling (EGT L 303, 2.12.2000, s. 16).

²⁴ EU-domstolens dom i mål C-507/18, NH/Associazione Avvocatura per i diritti LGBTI – Rete Lenford, 23 april 2020, ECLI:EU:C:2020:289.

²⁵ Denna rapport ska läggas fram tillsammans med rapporten om rådets direktiv 2000/43/EG av den 29 juni 2000 om genomförandet av principen om likabehandling av personer oavsett deras ras eller etniska ursprung.

²⁶ Kommissionens rekommendation (EU) 2018/951 om standarder för jämlikhetsorgan (EUT L 167, 4.7.2018, s. 28).

²⁷ Direktiv 2006/54/EG om genomförandet av principen om lika möjligheter och likabehandling av kvinnor och män i arbetslivet (EUT L 204, 26.7.2006, s. 23).

²⁸ EU-domstolens dom i mål C-13/94, P/S och Cornwall County Council, 30 april 1996, ECLI:EU:C:1996:170.

även rätten att inte diskrimineras på grund av kön, vilket igen omfattar könskorrigering, vid tillgång till varor och tjänster som är tillgängliga för allmänheten²⁹, och i lagstiftningen om social trygghet³⁰. I denna rättsliga ram anges ännu inte uttryckligen könsegenskaper som en förbjuden grund för diskriminering.

År 2008 lade kommissionen fram ett förslag till ett direktiv om likabehandling, vilket skulle utöka EU:s rättsliga skydd mot diskriminering på grund av, bland annat, sexuell läggning till andra områden än sysselsättning och yrkesutbildning³¹: Kommissionen uppmanar rådet att anta förslaget för att åtgärda brister i EU:s skydd mot diskriminering på grundval av sexuell läggning.

Forskning som stötts av kommissionen, Europarådet och civilsamhället³² har visat att medlemsstaternas strategier skiljer sig åt när det gäller skydd för hbtqi-personer, i synnerhet ickebinära, intersex- och queerpå personer, mot diskriminering. Kommissionen kommer att stödja medlemsstaterna att utöka sitt utbyte av bästa praxis om rättsligt skydd mot diskriminering på grund av sexuell läggning, könsidentitet, könsuttryck och könsegenskaper inom olika områden. Medan vissa medlemsstater har lagt till könsegenskaper som en grund för diskriminering i sin nationella jämlikhetslagstiftning, använder andra en extensiv tolkning av begreppet "kön"³³. På samma sätt föreskrivs könsuttryck endast som grund i antidiskrimineringslagstiftningen i ett fåtal medlemsstater. Kommissionen håller på att undersöka hur ickebinära personer samt intersex- och queerpå personer kan skyddas bättre mot diskriminering.

Ny teknik medför nya möjligheter att förbättra EU-medborgarnas liv, men för även med sig nya utmaningar. Artificiell intelligens (AI) kan visserligen användas för att hantera många samhällsfrågor, men kan även förstärka diskriminering i det verkliga livet, bl.a. mot hbtqi-personer, och ojämställdheten mellan könen. I synnerhet, såsom framhålls i en färsk policyöversyn från kommissionen, är identifiering av ansikten av transpersoner, särskilt under korrigeringsperioden, en av de framväxande utmaningarna när det gäller AI-system för ansiktsgenkänning³⁴. Kommissionen planerar att lägga fram ett regelverk för att särskilt hantera risken för inneboende fel och omotiverad diskriminering i AI-system med hög risk, bl.a. biometriska system. Den ska föreslå särskilda kvalitetskrav, bl.a. om dokumentation, i fråga om data för maskininlärning och provningsförfaranden för upptäckt och justering av fel. Dessa krav ska förebygga negativa diskriminerande effekter på ett tidigt stadium och möjliggöra kontinuerlig övervakning och tillsyn när det gäller efterlevnaden av befintlig jämlikhetslagstiftning under AI-systemets livscykel.

²⁹ Rådets direktiv 2004/113/EG om genomförande av principen om likabehandling av kvinnor och män när det gäller tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster (EUT L 373, 21.12.2004, s. 37).

³⁰ EU-domstolens dom i mål C-423/04, Sarah Margaret Richards/Secretary of State for Work and Pensions, 27 april 2006, ECLI:EU:C:2006:256.

³¹ förslag till rådets direktiv om genomförande av principen om likabehandling av personer oavsett religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning, KOM(2008) 426 slutlig.

³² Se [ILGA-Europe Rainbow Map and Index 2020](#).

³³ Europeiska kommissionen, *Trans and intersex equality rights in Europe – a comparative analysis* (november 2018), Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter, *Human rights and intersex people* (april 2015).

³⁴ Keyes, O. (2018), "The misgendering machines: trans/HCI implications of automatic gender recognition", Proceedings of the ACM on Human-Computer Interaction, 2(CSCW) 88, <https://doi.org/10.1145/3274357>, vilken citeras i det kommande offentliggörandet: Europeiska kommissionen, Generaldirektoratet för forskning och innovation (2020) *Gendered Innovations: How inclusive analysis contributes to research and innovation*.

1.2 Främjande av inkludering och mångfald på arbetsplatsen

Utöver förbud mot diskriminering hjälper varierande och inkluderande arbetsmiljöer till att skapa lika möjligheter på arbetsmarknaden och förbättra företagens resultat. Mångfald och inkludering är avgörande för att stimulera nya idéer och främja ett innovativt, blomstrande samhälle. Exempelvis finns det ett bevisat samband mellan hbtqi-inkludering och avkastning på tillgångar, innovation och produktivitet³⁵.

Kommissionen främjar hantering av mångfald genom EU:s plattform för sammanslutningar för mångfald³⁶. Medlemmarna har antagit strategier för mångfald och integration, upprättat nationella hbtqi-nätverk, tillhandahållit utbildning för sin personal, firat den internationella dagen mot homofobi, transfobi, bifobi och interfobi samt deltagit i nationella Pride-evenemang. Hbtqi-anställda kan dra nytta av förbättrad samordning mellan EU-plattformen, nationella sammanslutningar för mångfald och individuella företag. Kommissionen kommer fortsatt att främja inrättandet av nationella sammanslutningar för mångfald och delta vid särskilda insatser för jämlikhet för hbtqi-personer genom riktade åtgärder inom ramen för EU:s plattform för sammanslutningar för mångfald.

Kommissionen ska främja användningen av Europeiska socialfonden+ (ESF+)³⁷ för att förbättra de mest marginaliserade hbtqi-gruppernas socioekonomiska ställning och utveckla initiativ som fokuserar på särskilda grupper såsom undergrupperna homosexuella män och kvinnor, bisexuella, trans- och intersexpersoner. Kommissionen kommer att samla in information om de hinder som föreligger mot fullständig jämlikhet i arbetslivet, men även inom andra områden såsom socialt skydd. Detta arbete kommer att ingå i vägledning för medlemsstaterna och företagen för att öka trans- och intersexpersoners deltagande på arbetsmarknaden. Kommissionen ska främja utbyte av bästa praxis mellan medlemsstaterna och tillhandahålla pålitliga och jämförbara uppgifter inom detta område med stöd från FRA. Kommissionen kommer fortsatt att stödja åtgärder för att förbättra kvinnors socioekonomiska situation inom ramen för strategin för jämställdhet mellan kvinnor och män³⁸, bl.a. sådana som är relevanta för hbtqi-kvinnor³⁹.

Sociala företag och den sociala ekonomin i stort kan även vara föregångare i kampen mot diskriminering som riktar sig mot hbtqi-personer. De kan utveckla särskilda program, utbildningar och system som leder till ökad inkludering av hbtqi-personer. År 2021 ska kommissionen lägga fram en europeisk åtgärdsplan för den sociala ekonomin som ska främja utvecklingen av dessa företag och organisationer och behandla hur särskilda marginaliserade grupper, bl.a. hbtqi-personer, kan inkluderas på ett bättre sätt i samhället.

³⁵ Se, till exempel, Li, F., Nagar, V. (2013), "Diversity and performance", *Management Science* 59, s. 529–544, Shan, L., Fu, S., Zheng, L. (2016), "Corporate sexual equality and firm performance", *Strategic Management Journal* 38(9), s. 1812–1826 och Gao, H., & Zhang, W. (2016), "Employment non-discrimination acts and corporate innovation", *Management Science* 63(9), s. 2982–2999.

³⁶ För närvarande består den av 26 nationella sammanslutningar för mångfald som representerar ett nätverk som består av omkring 12 000 organisationer med över 16 miljoner anställda.

³⁷ Lika möjligheter och icke-diskriminering ska främjas inom ramen för Europeiska socialfonden+ vid utarbetande, genomförande, övervakning och utvärdering av programmen. Medlemsstaterna ska även stödja vissa riktade åtgärder för att främja dessa principer.

³⁸ Europeiska kommissionen, [En jämlikhetsunion: jämställdhetsstrategi för 2020–2025](#), 5.3.2020, COM(2020) 152 final.

³⁹ Åtgärder för att ta i tu med löneklyftan mellan kvinnor och män kan vara särskilt relevanta för hbtqi-hushåll.

Kommissionen kommer att föregå med gott exempel som arbetsgivare. Inom ramen för sin nya personalstrategi kommer kommissionen fortsatt att sträva efter en helt inkluderande arbetsmiljö och särskilt tillhandahålla mer riktat stöd och vägledning för hbtqi-personal, samt avsevärt förbättra användningen av genusinkluderande språk i all kommunikation. Kommissionen uppmanar övriga EU-institutioner att vidta åtgärder för att främja mångfald och inkludering på sina respektive arbetsplatser.

1.3 Bekämpning av ojämlikhet inom utbildning, hälsovård, kultur och idrott

Kommissionen ska stödja främjandet av utbyte av bästa praxis mellan medlemsstaterna och experter om säkerställande av säker och inkluderande utbildning för alla barn, ungdomar och vuxna. Till exempel ska en ny expertgrupp⁴⁰ som utvecklar förslag till strategier för att skapa stödande inlärningsmiljöer för grupper som riskerar att underprestera eller för att stödja välbefinnande i skolan att ta i tu med könsstereotyper inom utbildningen, mobbning och sexuella trakasserier. Dessutom ska kommissionens kommande övergripande strategi om barnets rättigheter säkerställa obegränsad tillgång till rättigheter, skydd och tjänster även för hbtqi-barn. Främjandet av en mer inkluderande utbildning ligger i samtliga elevers och medborgares intresse och bidrar till att bekämpa stereotyper och bygga ett mer rättvist samhälle för alla.

Det saknas ofta forskning om hbtqi-personers intersektionella upplevelser, liksom äldres eller funktionsnedsattas. Horisont Europa kommer att stödja genusforskning och intersektionell forskning som är relevant för hbtqi-personer, bl.a. om hälsa. Kommissionen kommer att sprida forskningsresultaten, bl.a. deras rekommendationer och politiska vägledning och organisera en konferens för hela EU genom EU:s folkhälsoplattform. Den kommer även att föreslå att styrgruppen för främjande och förebyggande beaktar validerad hälsorelaterad god praxis inom detta område som skulle kunna genomföras av medlemsstaterna.

Medlemsstaterna kommer att uppmuntras att organisera utbildningar för hälso- och sjukvårdspersonal för att öka medvetenheten om hälsobehoven för homo- och bisexuella män, lesbiska och bisexuella kvinnor, intersexpersoner och transpersoner för att undvika diskriminering och stigmatisering vid tillgång till hälso- och sjukvårdstjänster. Utbildningsmaterial från projektet HEALTH4LGBTI⁴¹ kommer att spridas ytterligare och erbjudas till medlemsstaterna. Kommissionen kommer att uppmuntra och underlätta medlemsstaternas utbyte av bästa praxis om hantering av utmaningar när det gäller den psykiska hälsan som många hbtqi-personer ställs inför.

Fördomar på grund av kön och andra stereotyper tillhör de viktigaste drivkrafterna bakom negativa eller fientliga attityder gentemot hbtqi-personer i många grupper. I synnerhet kan de leda till uteslutande och stigmatisering av alla som inte passar in i de fasta normer/bilder av kvinnor och män som finns, såsom ickebinära och queerpersoner. Media och kultur- och sportsektorerna utgör kraftfulla verktyg för att ändra attityder och utmana könsrelaterade fördomar och andra stereotyper.

Kommissionen kommer att stödja projekt som använder kulturella uttrycksformer för att ta i tu med diskriminering, bygga förtroende och acceptans och främja fullständig inkludering av hbtqi-personer. Kommissionen tänker integrera frågan om hbtqi-personers jämlikhet i

⁴⁰ Denna expertgrupp utgör ett initiativ som föreskrivs i meddelandet om att förverkliga det europeiska området för utbildning senast 2025 (COM(2020) 625 final).

⁴¹ https://ec.europa.eu/health/social_determinants/projects/ep_funded_projects_en#fragment2

relevanta initiativ gällande sysselsättning, utbildning och hälsa (särskilt initiativ som rör psykisk hälsa och förebyggande av hiv/aids) och EU:s finansieringsprogram (t.ex. EU för hälsa och Erasmus+). Den framtida europeiska plan för cancerbekämpning ska ta hänsyn till de sårbara gruppernas situation, bl.a. Till hbtqi-personer. Projekt för att hantera intersektionell diskriminering och upplevd ojämlikhet från hbtqi-personer, fördomar på grund av kön och andra stereotyper kan finansieras genom programmet för medborgare, jämlikhet, rättigheter och värden⁴².

Genom Erasmus+ finansieras projekt som hjälper till att aktivera och stärka ungdomar som utsätts för diskriminering på grund av kön eller sexuell läggning och andra sociala hinder. Även Europeiska solidaritetskåren kan främja solidaritetsverksamhet som inriktas på att bekämpa rasism och diskriminering och främja ett bredare deltagande. Under den nya programperioden kommer särskild uppmärksamhet att ägnas åt inkludering, jämlikhet och mångfald i Erasmus+ och Europeiska solidaritetskårens program. Kommissionens avsikt är att formulera en mångfacetterad strategi som gör programmet mer inkluderande och förbättrar den uppsökande verksamheten bland personer med sämre förutsättningar, bl.a. genom att införa mer flexibla och lättillgängliga format, stödåtgärder för att förbereda och åtfölja deltagare och finansiella åtgärder för att ta i tu med hinder mot underrepresenterade gruppers deltagande i programmen.

1.4 Stärkande av rättigheter från hbtqi-personer som ansöker om internationellt skydd

I det gemensamma europeiska asylsystemet hanteras den särskilda situationen och behoven från sårbara personer (bl.a. hbtqi-personer) som ansöker om internationellt skydd⁴³. Kommissionen har lagt fram förslag på en reform av EU:s gemensamma asylsystem för att göra det mer motståndskraftigt och effektivt samtidigt som skyddsbehov från sådana sökande respekteras⁴⁴.

Kommissionen ska främja utbyte av bästa praxis mellan medlemsstaterna om hantering av behov från hbtqi-personer som ansöker om internationellt skydd, med fokus på

- garanterande av säkra och lämpliga mottagningsvillkor, bl.a. boende, för hbtqi-personer som ansöker om internationellt skydd,
- tillämpliga skyddsstandarder vad gäller kvarhållande av dem (i förekommande fall) och
- förhindrande att granskningen av deras ansökningar påverkas av diskriminering som riktar sig mot hbtqi-personer och/eller stereotyper.

Europeiska stödkontoret för asylfrågor kommer att förbättra utbildningen för skyddsombud och tolkar för att säkerställa att granskningen av ansökningar om internationellt skydd från

⁴² Andra EU-program, såsom stödprogrammet för den turkcypriotiska befolkningsgruppen, stöder även aktivt projekt som bekämpar diskriminering och utnyttjande av hbtqi-personer.

⁴³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet (EUT L 337, 20.12.2011, s. 9). Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/32/EU av den 26 juni 2013 om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd (EUT L 180, 29.6.2013, s. 60) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/33/EU av den 26 juni 2013 om normer för mottagande av personer som ansöker om internationellt skydd, (EUT L 180, 29.6.2013, s. 96).

⁴⁴ [Meddelande från kommissionen om en ny migrations- och asylpakt, COM\(2020\) 609 final](#).

hbtqi-personer inte påverkas av stereotyper och överensstämmer med internationell lagstiftning, EU-lagstiftning och andra relevanta instrument⁴⁵.

Vid diskussioner med medlemsstaterna om finansiella prioriteringar för asyl- och migrationsfonden kommer kommissionen att framhäva behovet av att bygga upp kapacitet för att upprätthålla de rättigheter som personer som ansöker om internationellt skydd och andra migranter har.

Kommissionen ska säkerställa synergier vid genomförandet av jämlikhetsstrategin för hbtqi-personer och EU:s handlingsplan för integration och inkludering. En av de grundläggande principerna i den nya handlingsplanen kommer att vara ”inkludering för alla”. Hänsyn kommer att tas till svårigheter som uppkommer i skärningen mellan migrantstatus och andra diskrimineringsfaktorer, exempelvis sexuell läggning och kön.

Nyckelåtgärder från Europeiska kommissionens sida:

- ✓ Senast 2022 föreslå lagstiftning för att följa upp den kommande rapporten om genomförandet av direktivet om likabehandling i arbetslivet, särskilt stärkande av jämlikhetsorganens roll.
- ✓ Säkerställa lämpligt skydd för sårbara sökande (bl.a. hbtqi-personer) inom ramen för det gemensamma europeiska asylsystemet samt reformen av detta.
- ✓ Säkerställa stöd för jämlikhet för hbtqi-personer vid åtgärder inom ramen för asyl och migrationsfonden.
- ✓ Stödja forskning inom hälsoområdet som är relevant för hbtqi-personer, bl.a. gruppen av trans- och intersexpersoner, genom Horisont Europa.

Europeiska kommissionen avser att stödja medlemsstaterna så att de kan

- ✓ säkerställa rättsligt skydd mot diskriminering på grund av sexuell läggning, könsidentitet, könsuttryck och könsegenskaper inom olika områden,
- ✓ förbättra trygg och inkluderande utbildning för hbtqi-barn och ungdomar,
- ✓ hantera särskilda behov från hbtqi-personer som ansöker om internationellt skydd samtidigt som de säkerställer säkra mottagande-, kvarhållande- och boendeförhållanden,
- ✓ förbättra utbildning av skyddsombud och tolkar som hanterar asylansökningar från hbtqi-personer.

⁴⁵ ”I många delar av världen upplever enskilda individer allvarliga människorättskränkningar och andra former av förföljelse på grund av sin faktiska eller upplevda sexuella läggning och/eller könsidentitet. Medan förföljelse av [hbtqi]-personer och personer som uppfattas vara hbtqi inte är något nytt fenomen, finns det en större medvetenhet i många asylländer att människor som flyr från förföljelse på grund av sin sexuella läggning och/eller könsidentitet kan klassificeras som flyktingar enligt artikel 1A.2 i [1951 års konvention] och/eller 1967 års protokoll till konventionen ... Likväl är tillämpningen av flyktingdefinitionen inkonsekvent inom detta område”. (UNHCR, *Guidelines on international protection No 9: Claims to refugee status based on sexual orientation and/or gender identity within the context of Article 1A(2) of the 1951 Convention and/or its 1967 Protocol relating to the status of refugees*, HCR/GIP/12/09, 23 oktober 2012).

2. SÄKERSTÄLLA TRYGGHET FÖR HBTQI-PERSONER

38 % av hbt-personer har upplevt **hatmotiverade trakasserier** för att de är hbt under de 12 månader som föregått undersökningen.

22 % av intersexpersoner har upplevt en **fysisk och/eller sexuell attack** för att de är intersexuella under de senaste fem åren.

Endast 21 % av de hbt-personer som utsatts för **hatmotiverat fysiskt eller sexuellt våld** under de föregående fem åren **anmälde** detta till någon organisation, t.ex. polisen eller jämlikhetsorgan.

Var och en har rätt till trygghet, vare sig det är hemma, offentligt eller online. Hbtqi-personer drabbas i oproportionerligt stor omfattning av hatbrott, hatpropaganda och våld⁴⁶. År 2016 träffade kommissionen en överenskommelse med it-företag om en frivillig uppförandekod för att bekämpa hatpropaganda på nätet⁴⁷. Av utvärderingarna av hur koden tillämpas framgår att sexuell läggning är den vanligaste orsaken till hatpropaganda som anmäls (33,1 %)⁴⁸. Covid-19-krisen har lett till ännu mer hat, våld och diskriminering mot hbtqi-personer samt ökat polariseringen av samhället som helhet⁴⁹.

Samtidigt är det faktum att många hatbrott inte anmäls till polisen eller till andra organisationer fortfarande ett allvarligt problem som beror på bristande förtroende för de brottsbekämpande myndigheterna, rädsla för hbtqi-negativa reaktioner⁵⁰ eller skuldbeläggning av offret, tidigare negativa erfarenheter från kontakter med polisen eller att de inte förväntas vidta några åtgärder.

Den som försvarar rättigheter hotas och fredliga parader möts av hat. Alltför ofta utnyttjas hbtqi-personer som syndabockar i den politiska debatten, bl.a. under valkampanjer. Syftet med deklARATIONER om ”hbt-fria zoner” är att förneka hbtqi-gruppen grundläggande rättigheter och friheter. Klassificeringen av hbtqi som en ”ideologi” sprids i kommunikationer på och utanför nätet⁵¹ och detsamma gäller för den pågående kampanjen mot den så kallade ”könsideologin”. Hbtqi-fria zoner strider mot mänskliga rättigheter och det finns inte någon plats för dem i vår union.

2.1 Starkare rättsligt skydd för hbtqi-personers mot hatbrott, hatpropaganda och våld

⁴⁶ FRA, andra hbtqi-undersökningen. Se fotnot 6.

⁴⁷ [Uppförandekod för att motverka olaglig hatpropaganda på nätet, 30 juni 2016.](#)

⁴⁸ Europeiska kommissionen, *Countering illegal hate speech online: 5th evaluation of the Code of Conduct*, 22 juni 2020.

⁴⁹ På senare år har den hatiska retoriken ökat i den offentliga debatten, vilket i sin tur har utmynnat i riktigt hat på gatorna, bl.a. mot hbtqi-personer. Exempelvis har ILGA-Europe erhållit rapporter från minst fyra EU-medlemsstater om att religiösa ledare skyller pandemin på hbtqi-grupper. (ILGA-Europe, *COVID-19 impacts on LGBTI communities in Europe and Central Asia: A rapid assessment report*, juni 2020).

⁵⁰ FRA, andra hbtqi-undersökningen, s. 49. Se fotnot 6.

⁵¹ Se, till exempel, FRA, *Fundamental rights report 2019* (29 maj 2019) och ILGA-Europe, *Annual review of the human rights situation of lesbian, gay, bisexual, trans and intersex people 2019* (februari 2019).

Det rättsliga skyddet mot hatbrott och hatpropaganda som riktar sig mot hbtqi-personer varierar avsevärt mellan medlemsstaterna⁵². Genom EU:s högnivågrupp för bekämpande av rasism, främlingsfientlighet och andra former av intolerans kommer kommissionen att organisera riktade diskussioner med nationella myndigheter och civilsamhället för att utbyta bästa praxis om nationell genomförandelagstiftning inom dessa områden.

Även om EU har antagit lagstiftning som kriminaliserar hatbrott och hatpropaganda som bygger på rasism och främlingsfientlighet⁵³, finns det inte någon särskild sanktion på EU-nivå mot hatpropaganda och hatbrott som riktar sig mot hbtqi-personer. Som ett första viktigt steg ska kommissionen år 2021 lägga fram ett initiativ för att utöka förteckningen över brott som ska bekämpas gemensamt inom EU, enligt artikel 83.1 i EUF-fördraget, till att omfatta hatbrott och hatpropaganda, bl.a. när dessa riktar sig mot hbtqi-personer.

Kommissionen ska även vidta åtgärder för att hantera könsbaserat våld, såsom aviserats i jämställdhetsstrategin. Programmet för medborgare, jämlikhet, rättigheter och värden förväntas finansiera projekt för att förebygga och bekämpa hatbrott, hatpropaganda och våld som riktar sig mot hbtqi-personer, medan programmet Rättsliga frågor ska tillhandahålla finansieringsmöjligheter för att främja brottsoffers rättigheter, bl.a. hbtqi-personer.

2.2 Förstärkta åtgärder för bekämpning av hatpropaganda och desinformation som riktar sig mot hbtqi-personer

Kommissionen ska lägga fram en rättsakt för digitala tjänster före slutet av 2020. Även om förslaget inte kommer att innehålla någon definition av vad som anses vara olaglig propaganda är syftet att alla typer av olagligt innehåll som lagras på olika typer av plattformar ska hanteras på ett mer effektivt sätt samt att garantera respekten för grundläggande rättigheter, bl.a. yttranderätten. Kommissionen kommer även att utöka sitt engagemang och samarbete med it-företag och plattformar, bl.a. i samband med genomförandet av uppförandekoden.

Kommissionen ska säkerställa ett korrekt införlivande och strikt tillämpning av det omarbetade direktivet om audiovisuella medietjänster, vilket stärker skyddet mot innehåll som uppviglar till hat eller våld och förbjuder audiovisuella kommersiella meddelanden som innehåller eller främjar diskriminering, bl.a. på grund av kön och sexuell läggning. År 2020 ska kommissionen anta en europeisk handlingsplan för demokrati för att hantera viktiga utmaningar, bl.a. bekämpning av desinformation, skydd från extern inblandning och manipulering av val, mediefrihet och pluralism.

2.3 Rapportering av hatbrott som riktar sig mot hbtqi-personer och utbyte av bästa praxis

Kommissionen kommer fortsatt att främja en trygg miljö i vilken hbtqi-brottsoffer kan anmäla brott, och bättre skydd för och stöd till offer för könsbaserat våld, våld i hemmet och hatbrott som riktar sig mot hbtqi-personer. Inom ramen för EU:s strategi för brottsoffers

⁵² För närvarande inkluderas sexuell läggning inte uttryckligen som en försvårande faktor i lagstiftningen om hatpropaganda och/eller den straffrättsliga lagstiftningen i sju medlemsstater, 15 medlemsstater inkluderar inte könsidentitet och 25 inkluderar inte könsegenskaper.

⁵³ Rådets rambeslut 2008/913/RIF av den 28 november 2008 om bekämpande av vissa former av och uttryck för rasism och främlingsfientlighet enligt strafflagstiftningen omfattar inte uttryckligen hatbrott och hatpropaganda som riktar sig mot hbtqi-personer och de kännetecknande egenskaperna för hatbrott och hatpropaganda inkluderar inte att de riktar sig mot sexuell läggning eller könsidentitet (EUT L 328, 6.12.2008, s. 55).

rättigheter (2020–2025)⁵⁴, kommer den att hjälpa medlemsstaterna att säkerställa att stöd till brottsoffer, bl.a. skyddade boenden, finns tillgängligt för hbtqi-personer. Kommissionen avser även verka för integrerat och riktat stöd till brottsoffer med särskilda behov, bl.a. hbtqi-personer som utsatts för hatbrott, genom att erbjuda EU-finansiering.

Som en uppföljning på genomföranderapporten från maj 2020 kommer kommissionen fortsatt att arbeta tillsammans med medlemsstaterna för att säkerställa ett fullständigt och korrekt genomförande av direktivet om brottsoffers rättigheter⁵⁵. Kommissionen kommer fortsatt att öka medvetenheten om brottsoffers rättigheter genom en EU-omfattande kommunikationskampanj och underlätta utbytet av bästa praxis (t.ex. inrättandet av en ”regnbågsstödtjänst” på lokala poliskontor⁵⁶).

Genom närmare samarbete med EU:s byrå för utbildning av tjänstemän inom brottsbekämpning (Cepol) och med Europarådet, medlemsstaterna och civilsamhället, inom en ny arbetsgrupp för utbildning om hatbrott och kapacitetsuppbyggnad för brottsbekämpning kommer kommissionen att stödja utbildning för att hjälpa personal vid brottsförebyggande myndigheter att upptäcka och dokumentera hbtqi-relaterade fördomar och öka anmälningsgraden av brott.

2.4 Skydda och främja hbtqi-personers fysiska och mentala hälsa

Skadlig sedvänjor, t.ex. onödiga kirurgiska och medicinska ingrepp på intersexuella spädbarn och ungdomar utan ett personligt och fullständigt informerat samtycke från dem (könsstympning av intersexpersoner)⁵⁷, tvångsmedicinering av transpersoner och omvandlingsterapier som riktar sig till hbtqi-personer⁵⁸, kan få allvarliga återverkningar på den kroppsliga och mentala hälsan. Kommissionen ska främja medlemsstaternas utbyte av bästa praxis för att få dessa sedvänjor att upphöra. Tvångsaborter och tvångssteriliseringar och andra skadliga sedvänjor som rör kvinnor och flickor utgör former av könsbaserat våld och allvarliga kränkningar av kvinnors och barns rättigheter. Kommissionen kommer även att inkludera ett intersektionellt perspektiv i rekommendationen om skadliga sedvänjor som utövas mot kvinnor och flickor som aviserats i EU:s jämställdhetsstrategi för 2020–2025.

Nyckelåtgärder från Europeiska kommissionens sida:

- ✓ Lägga fram ett initiativ år 2021 för att utöka förteckningen över brott som ska bekämpas gemensamt inom EU (artikel 83 i EUF-fördraget) till att omfatta hatbrott och hatpropaganda, och även när dessa riktar mot hbtqi-personer.

⁵⁴ Europeiska kommissionen, [EU-strategi för brottsoffers rättigheter \(2020–2025\)](#), 24.6.2020, COM(2020) 258 final.

⁵⁵ Rapport från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/29/EU av den 25 oktober 2012 om fastställande av miniminormer för brottsoffers rättigheter och för stöd till och skydd av dem samt om ersättande av rådets rambeslut 2001/220/RIF, (COM(2020) 188 final), 11 maj 2020.

⁵⁶ Inrättandet av en särskild mottagningstjänst för hbtqi-personer har föreslagits i samband med genomförandet av strategin för brottsoffers rättigheter (COM(2020) 258 final).

⁵⁷ 62 % av de intersexpersoner som hade opererats uppgav att varken de eller deras föräldrar lämnat något fullständigt informerat samtycke före den första medicinska behandlingen eller ingreppet för att ändra deras könsegenskaper (*FRA, andra hbtqi-undersökningen*, s. 54).

⁵⁸ Omvandlingsterapi ”utgör mycket skadliga ingrepp som grundas på den i medicinskt hänseende felaktiga idén att hbtqi-personer och andra personer som inte passar in i könsnormerna är sjuka, som åsamkar mycket smärta och lidande och medför långvariga psykiska och fysiska skador”, (Förenta nationernas oberoende expert för skydd mot våld och diskriminering på grund av sexuell läggning och könsidentitet, [Report on conversion therapy](#), 1 maj 2020).

- ✓ Tillhandahålla finansiering för initiativ som har till syfte att bekämpa hatbrott, hatpropaganda, våld och skadliga sedvänjor som riktar sig mot hbtqi-personer (programmet för medborgare, jämlikhet, rättigheter och värden) och främja rättigheter för brottsoffer, bl.a. hbtqi-personer (programmet ”Rättsliga frågor”).
- ✓ Lägga fram en rekommendation om förebyggande av skadliga sedvänjor som utövas mot kvinnor och flickor.

Europeiska kommissionen avser att stödja medlemsstaterna så att de kan

- ✓ utbyta bästa praxis om skydd mot hatpropaganda och hatbrott mot hbtqi-personer,
- ✓ främja en trygg och stöttande miljö för hbtqi-brottsoffer,
- ✓ förbättra utbildning och kapacitetsbyggande så att de brottsbekämpande myndigheterna bättre ska kunna upptäcka och dokumentera fördomar mot hbtqi-personer och öka rapporteringen av brott.

3. BYGGA INKLUDERANDE SAMHÄLLEN FÖR HBTQI-PERSONER

53 % av hbtqi-personer är **nästan aldrig eller sällan** öppna med att de är hbtqi.

21 medlemsstater erkänner **partnerskap** för samkönade par, medan **15 medlemsstater** tillåter **adoption** för par av samma kön.

Ändring av **juridiskt kön** på grundval av självbestämmande är tillämpligt i **fyra** medlemsstater.

I stadgan om de grundläggande rättigheterna erkänns rätten till respekt för privatlivet och familjelivet samt barns rätt till det skydd och den omvårdnad som behövs för deras välfärd. Det finns många olika familjemodeller i EU, bl.a. regnbågsfamiljer med en eller flera medlemmar som är hbtqi. På grund av olikheter i medlemsstaternas familjerätt kan det hända att familjeband inte längre erkänns när regnbågsfamiljer korsar EU:s interna gränser. Situationen har förvärrats genom de begränsande restriktionerna på grund av covid-19. Vissa svårigheter som regnbågsfamiljer står inför, vad gäller att få sina handlingar och relationer juridiskt erkända har medfört ytterligare problem under pandemin, eftersom länder stängde sina gränser. I vissa fall har personer avvisats vid gränserna och hindrats från att ansluta sig till sina familjer under isoleringen⁵⁹.

Trans-, ickebinära- och intersexpersoner erkänns ofta inte i lagstiftningen eller i praktiken, vilket innebär juridiska svårigheter i både deras privatliv och familjeliv, bl.a. i gränsöverskridande situationer.

3.1 Garanterande av hbtqi-personers rättigheter i gränsöverskridande situationer

⁵⁹ ILGA-Europe, COVID-19 impact.

I EU:s lagstiftning om fri rörlighet, särskilt i direktivet om fri rörlighet⁶⁰, erkänns rätten för alla EU-medborgare och deras familjemedlemmar, bl.a. registrerade partner och regnbågsfamiljer, att fritt röra sig och uppehålla sig i EU⁶¹.

Kommissionen tänker fortsatt säkerställa en korrekt tillämpning av lagstiftningen om fri rörlighet, bl.a. hanteringen av särskilda svårigheter som hindrar hbtqi-personer och deras familjer från att utöva sina rättigheter. Detta omfattar en riktad dialog med medlemsstaterna beträffande genomförandet av domen i målet *Coman*, där EU-domstolen klargjorde att begreppet ”make eller maka”, ’ såsom det används i direktivet om fri rörlighet, även är tillämpligt på partner av samma kön⁶². Kommissionen kommer vid behov att vidta rättsliga åtgärder.

För att förbättra rättssäkerheten för EU-medborgare som utövar sin rätt till fri rörlighet och för att säkerställa en effektivare och mer enhetlig tillämpning av lagstiftningen om fri rörlighet i hela EU ska kommissionen se över 2009 års riktlinjer om fri rörlighet år 2022. De omarbetade riktlinjerna ska återspegla den mångfald av familjebildningar som finns och således bidra till att göra det lättare för alla familjer, också regnbågsfamiljer, att utöva den fria rörligheten⁶³. Kommissionen kommer fortsatt att samla in uppgifter om de problem som hbtqi-personer och deras familjer upplever i verkligheten i gränsöverskridande situationer.

En stor del av familjerätten omfattas av medlemsstaternas behörighet. EU:s familjerättsliga lagstiftning är tillämplig i gränsöverskridande mål eller i mål med gränsöverskridande följder och den omfattar hbtqi-personer. Detta omfattar bestämmelser för att underlätta medlemsstaternas erkännande av varandras domar om skilsmässa, föräldraansvar och rättigheter (bl.a. vårdnad om barn och umgängesrätt), underhåll (för par och barn), egendom som ägs inom äktenskap och registrerade partnerskap och arvsfrågor (för par och barn).

Kommissionen kommer att säkerställa en strikt tillämpning av gränsöverskridande familjerätt i förhållande till regnbågsfamiljer genom att stärka sitt fokus på denna grupp vid övervakningen av genomförandet.

3.2 Förbättring av det rättsliga skyddet för regnbågsfamiljer i gränsöverskridande situationer

I över hälften av medlemsstaterna innehåller den nationella lagstiftningen bestämmelser som är tillämpliga på regnbågsföräldrar. Trots den befintliga EU-lagstiftningen, såsom den tolkas av EU-domstolen, finns det emellertid ibland en risk att barnens länk till deras hbtqi-förälder/föräldrar bryts om dessa familjer reser eller flyttar till andra medlemsstater, vilket

⁶⁰ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier och om ändring av förordning (EEG) nr 1612/68 och om upphävande av direktiven 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG (EUT L 158, 30.4.2004, s. 77).

⁶¹ I enlighet med villkoren i fördragen och de åtgärder som har antagits för att genomföra dessa.

⁶² EU-domstolens dom i mål C- 673/16, *Coman*, 5 juni 2018, ECLI:EU:C:2018:385. I denna dom slog EU-domstolen fast att begreppet ”make eller maka” (såsom det används i direktivet om fri rörlighet) även är tillämpligt på en person av samma kön som en EU-medborgare, med vilken han eller hon har ingått äktenskap.

⁶³ Mer information kommer att offentliggöras i nästa rapport om EU-medborgarskapet.

kan påverka barnens rättigheter⁶⁴. Giftna och registrerade partner kan även uppleva svårigheter när de reser och flyttar till en annan medlemsstat.

Kommissionen kommer att verka för ömsesidigt erkännande av familjrelationer i EU. Om man är förälder i ett land är man det i alla länder. År 2022 ska kommissionen föreslå ett horisontellt lagstiftningsförslag för att stödja ömsesidigt erkännande av föräldraskap mellan medlemsstater, exempelvis att ett föräldraskap som giltigt tillskrivits i en medlemsstat ska erkännas i en annan medlemsstat.

Dessutom ska kommissionen fortsatt stödja medlemsstaternas ansträngningar att värna respekten för regnbågsfamiljers rättigheter såsom de erkänns i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna (i synnerhet rätten till privatliv och familjeliv och barnets rättigheter), vilken är tillämplig vid genomförandet av EU-lagstiftning. Den kommer att undersöka möjliga åtgärder för att stödja ömsesidigt erkännande av makar av samma kön och registrerade partners juridiska status i gränsöverskridande situationer.

3.3 Förbättring av erkännandet av trans- och ickebinära identiteter och intersexpersoner

De krav som är tillämpliga för enskilda personer som vill ändra sitt juridiska kön skiljer sig åt betydligt mellan medlemsstaterna. Under senare år har ett ökande antal medlemsstater gjort betydande förändringar i sin lagstiftning om erkännande av kön mot en modell som bygger på personligt självbestämmande. Andra behåller ett antal krav för erkännande av kön från trans- och ickebinära personer. Dessa kan vara oproportionerliga och strida mot mänskliga rättigheter, såsom Europadomstolen har slagit fast när det gäller krav på operation⁶⁵ och sterilisering⁶⁶.

Kommissionen avser att främja utbytet av bästa praxis mellan medlemsstater när det gäller lättillgänglig lagstiftning och en tydlig process för ändring av juridiskt kön utgående från självbestämmandepincipen och utan åldersgränser.

Kommissionen kommer att inleda en sektorsövergripande dialog med diverse berörda parter, bl.a. medlemsstaterna, företag och hälso- och sjukvårdspersonal, för att öka medvetenheten om trans- och ickebinära identiteter och intersexpersoner och uppmuntra inkluderande vid alla relevanta åtgärder och förfaranden, bl.a. inom kommissionen.

3.4 Främjande av en gynnsam miljö för civilsamhället

Kommissionen kommer att tillhandahålla finansiering för att främja en hållbar, gynnsam miljö för hbtqi-organisationer i civilsamhället. I denna strategi hänvisas det till de relevanta EU-finansieringsprogrammen och deras finansieringsprioriteringar avseende jämlikhet för hbtqi-personer. Förutom projektbaserad finansiering kommer programmet för medborgare, jämlikhet, rättigheter och värden för 2021–2027 att utöka små och medelstora organisationers finansieringsmöjligheter och göra driftsstöd tillgängligt till nätverk som främjar jämlikhet för hbtqi-personer. Det är en förutsättning att EU-medel ska bidra till

⁶⁴ Avsaknaden av ömsesidigt erkännande av relationer mellan barn och föräldrar kan medföra att barn nekas medborgarskap, namn eller arvsrätt. Vidare kan det hända att föräldrar som inte är erkända inte kan agera som sina barns rättsliga företrädare, resa ensamma med dem, skriva in dem i skolor, tillhandahålla sjukförsäkring, öppna ett bankkonto eller lämna samtycke till medicinska ingrepp.

⁶⁵ S.V./Italien, ansökningsnr 55216/08, 11 oktober 2018.

⁶⁶ A.P., Garçon och Nicot/Frankrike, ansökningsnr 79885/12, 52471/13 och 52596/13, 6 april 2017.

byggandet av ett samhälle utan diskriminering och stärka kommissionens ansträngningar för att säkerställa en union som kännetecknas av jämlikhet.

Dessutom kommer kommissionen att upprätthålla och uppmuntra en strukturerad, öppen dialog och samråd med civilsamhället när lagar ska stiftas och politiska åtgärder vidtas, i synnerhet för att diskutera hur strategin ska genomföras. Samrådet kommer att främja en dialog med medlemsstaterna, EU-organ, arbetsmarknadens parter och den privata sektorn för att informera om den vidare utvecklingen av strategier för att bekämpa diskriminering av hbtqi-personer. Kommissionen kommer fortsatt att öka medvetenheten om behovet av jämlikhet för hbtqi-personer och icke-diskriminering och delta vid offentliga evenemang som utgör milstolpar för hbtqi-gruppen.

Unga människor har en avgörande roll vid byggandet av inkluderande samhällen. Tillsammans med medlemsstaterna har kommissionen samlat in deras synpunkter genom EU:s ungdomsdialog, vilket har utmynnat i 11 ungdomsmål⁶⁷ som (bland annat) efterlyser jämställdhet mellan alla kön och inkluderande samhällen. Dessa ungdomsmål återspeglar europeiska ungdomars åsikter och utgör en vision för ett EU som sätter dem i stånd att förverkliga sin fulla potential och hjälper till att röja undan hinder för ungdomar med sämre förutsättningar från att delta i det sociala och ekonomiska livet.

Nyckelåtgärder från Europeiska kommissionens sida:

- ✓ Se över 2009 års riktlinjer om fri rörlighet under 2022 så att de återspeglar den mångfald som finns när det gäller familjer och bidrar till att underlätta utövandet av fri rörlighet för alla familjer, bl.a. regnbågsfamiljer.
- ✓ Föreslå ett horisontellt lagstiftningsförslag om ömsesidigt erkännande av föräldraskap mellan medlemsstaterna.
- ✓ Undersöka möjliga åtgärder för att stödja det ömsesidiga erkännandet av makar av samma kön mellan medlemsstaterna.
- ✓ Tillgängliggöra finansieringsmöjligheter, särskilt genom programmet för medborgare, jämlikhet, rättigheter och värden.

Europeiska kommissionen avser att stödja medlemsstaterna så att de kan

- ✓ införa lättillgänglig lagstiftning och en tydlig process för ändring av juridiskt kön,
- ✓ förbättra inkluderingen av trans-, ickebinära- och intersexpersoner i relevant dokumentation samt relevanta ansökningar, undersökningar och förfaranden,
- ✓ tillämpa rätten till fri rörlighet och EU:s familjerättsliga bestämmelser på ett strikt sätt.

4. LEDA KRAVEN PÅ LIKA MÖJLIGHETER FÖR HBTQI-PERSONER ÖVER HELA VÄRLDEN

Hbtqi-rättigheter är mänskliga rättigheter och hbtqi-personer bör kunna utöva sina rättigheter fullt ut när och var som helst.

Trots detta är situationen för hbtqi-personer mycket osäker i olika delar av världen, eftersom de upplever allvarliga kränkningar och övergrepp utan tillgång till rättsväsendet. Många

⁶⁷ https://ec.europa.eu/youth/policy/youth-strategy/youthgoals_en Målen ingår i EU:s ungdomsstrategi för 2019–2027.

utsätts för diskriminering, trakasserier, förföljelse, fängslande eller till och mord eller dödsstraff⁶⁸ – helt enkelt för vilka de är. Kommissionen och Europeiska utrikestjänsten har åtagit sig att skydda dem och göra det möjligt för dem att hävda sina rättigheter. Hbtqi-personers situation varierar även avsevärt mellan olika länder. Det krävs ett skraddarsytt tillvägagångssätt för att maximera effekterna från EU:s stöd där samtliga verktyg som står till förfogande utnyttjas. EU för en politisk dialog med partnerländer för att ta i tu med diskriminerande lagstiftning, politik och praxis mot hbtqi-personer och att avkriminalisera samkönade relationer och transidentiteter. EU kommer att föregå med gott exempel, visa solidaritet och stärka motståndskraften när det gäller skyddet och främjandet av hbtqi-personers rättigheter över hela världen och bidra till en global återhämtning som ger alla möjlighet att blomstra i socialt, ekonomiskt och politiskt hänseende och där inga hamnar i utanförskap.

Människorättsförsvarare riskerar i allt större utsträckning sina liv för att främja jämlikhet för hbtqi-personer. Fientliga eller livshotande situationer tvingar ofta hbtqi-personer att fly från sina ursprungsländer. Ett starkt engagemang för att främja och skydda mänskliga rättigheter utgör en central princip för hela EU:s verksamhet. Det är viktigt att EU:s inre och yttre åtgärder inom detta område är konsekventa och ömsesidigt förstärker varandra. EU ska stärka sitt globala ledarskap när det gäller att skydda de mänskliga rättigheternas universalitet och odelbarhet för alla människor, bl.a. för hbtqi-personer.

Oberoende av vilket motiv de har för asylansökan, utsätts hbtqi-asylsökande ofta för ytterligare faror när de anländer till EU och har behov som kan skilja sig från behov från andra asylsökande⁶⁹.

4.1 Stärkande av EU:s engagemang i hbtqi-frågor vid samtliga yttre förbindelser

EU:s ska stärka sitt engagemang i hbtqi-frågor i sina yttre förbindelser, både på politisk och på teknisk nivå. Unionen kommer att vidta särskilda ansträngningar för att bekämpa våld, hat och diskriminering och säkerställa att hbtqi-rättigheter iaktas i partnerländer.

Vad gäller kandidatländer och potentiella kandidater, även inom ramen för anslutningsförhandlingar och stabiliserings- och associeringsprocessen, kommer kommissionen att verka för jämlikhet för hbtqi-personer i den politiska dialogen och stödja åtgärder för att ta i tu med våld, hat och diskriminering av hbtqi-personer, bl.a. stöd till organisationer i civilsamhället genom instrumentet för stöd inför anslutningen. Den kommer även att stödja övervakning och insamling av data om hbtqi-personers situation i regionen och fortsatt övervaka och rapportera om deras situation i landsrapporterna i det årliga utvidgningspaketet.

Kommissionen kommer att utbyta bästa praxis om hantering av diskriminering och främjande av hbtqi-rättigheter utanför EU:s gränser genom sitt samarbete och engagemang

⁶⁸ Samkönade relationer är fortfarande straffbelagda i 72 länder. (FN:s råd för mänskliga rättigheter, [Report of the Independent Expert on protection against violence and discrimination based on sexual orientation and gender identity, 11 maj 2018](#)).

⁶⁹ Hbtqi-asylsökande riskerar särskilt diskriminering, utestängning, trakasserier och våld, bl.a. sexuellt våld, på anläggningarna för mottagning och kvarhållande och när de intervjuas. De kan berövas lämpligt rättsligt stöd eller viktig hälso- och sjukvård, t.ex. pågående hormonbehandling. Se, till exempel, UNCHR, *Protecting persons with diverse sexual orientations and gender identities: a global report on UNHCR's efforts to protect lesbian, gay, bisexual, transgender, and intersex asylum-seekers and refugees* (december 2015).

med Europarådet, Förenta nationerna och andra relevanta internationella och regionala organ.

Genom handlingsplanen för mänskliga rättigheter och demokrati 2020–2024⁷⁰ förnyar EU sitt åtagande och kräver åtgärder för att bekämpa alla former av diskriminering, med särskild fokus på situationer med flera former av diskriminering som sammanfaller. EU fördömer diskriminerande lagstiftning, politik och praxis, bl.a. kriminalisering av samkönade relationer. EU kommer att vidta åtgärder för lika möjligheter för hbtqi-personer i internationella forum, bygga internationella partnerskap som grundas på principerna om jämlikhet och icke-diskriminering och regelbundet föra politiska dialoger och dialoger om mänskliga rättigheter med partnerländer i enlighet med sina riktlinjer för att främja och skydda hbtqi-personers mänskliga rättigheter⁷¹ i överensstämmelse med sina riktlinjer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering vid yttre åtgärder⁷².

Lokala organisationer i civilsamhället som arbetar i frontlinjen för att främja och skydda hbtqi-rättigheter kommer att få stöd genom EU-medel.

Kommissionen kommer fortsatt att hjälpa nationella, regionala och globala program som stöder hbtqi-människorätsaktivister och deras organisationer. Exempelvis tillhandahålls stöd för att utöka förmågan att

- bygga upp kraftfulla rörelser över hela världen,
- stärka lokala, nationella och regionala initiativ för mänskliga rättigheter och
- skapa regionala allianser i utvidgnings- och grannregioner, Afrika, Asien och Stillahavsområdet samt Latinamerika och Västindien.

EU kommer fortsatt att erbjuda snabba insatser för att skydda individuella hbtqi-människorätsaktivister. Kommissionen kommer fortsatt att sträva efter att humanitär hjälp även fortsättningsvis beaktar kön och ålder, anpassas till olika köns- och åldersgruppers behov (bl.a. hbtqi-grupper/individer) och överensstämmer med humanitära principer, bl.a. principen om opartiskhet (icke-diskriminering). Slutligen kommer EU:s handlingsplan för 2021–2025 om jämställdhet och kvinnors rättigheter i världen bland annat att bygga på principen om intersektionalitet och främja jämlikhet för kvinnor och män i hela deras mångfald.

Covid-19-krisen har även förvärrat diskrimineringen och våldet mot hbtqi-personer utanför Europas gränser. I sitt globala ”Team Europe”-svar på covid-19-pandemin av den 8 april 2020 grundas EU:s strategi på mänskliga rättigheter, och målsättningen är att bygga upp samhället på ett bättre sätt och stödja mer rättvisa, inkluderande och hållbara samhällen och genomföra Agenda 2030, genom principen att ingen ska hamna i utanförskap⁷³. EU prioriterar hälso- och socioekonomiska åtgärder, t.ex. att säkerställa att stöd och viktiga sociala tjänster förblir tillgängliga för alla, och kommer fortsatt att främja och upprätthålla mänskliga rättigheter, jämlikhet och icke-diskriminering, anständiga arbetsvillkor, kampen mot våld samt grundläggande värden i detta sammanhang.

⁷⁰ EU:s handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati 2020–2024, JOIN(2020) 5 final.

⁷¹ Rådet, *Guidelines to promote and protect the enjoyment of all human rights by lesbian, gay, bisexual, transgender and intersex (LGBTI) persons* (24 juni 2013).

⁷² Rådet, *EU-riktlinjer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering inom de yttre åtgärderna*, (6337/19, 18 mars 2019).

⁷³ Europeiska kommissionen, *Meddelande om EU:s globala svar på covid-19-pandemin*, 8.4.2020, JOIN(2020) 11 final: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020JC0011&qid=1605084446847&from=SV>

Nyckelåtgärder från Europeiska kommissionens sida:

- ✓ Vidta åtgärder för att stödja hbtqi-rättigheter i enlighet med handlingsplanen för mänskliga rättigheter och demokrati 2020–2024 och EU:s riktlinjer för att främja och skydda de mänskliga rättigheterna för hbti-personer.
- ✓ Säkerställa stöd för jämlikhet för hbtqi-personer vid åtgärder genom medel från instrumentet för grannskapspolitik och utvecklingssamarbete och internationellt samarbete samt instrumentet för stöd inför anslutningen.

5. FÖRVERKLIGANDET AV STRATEGIN: UTNYTTJA EU:S INITIATIV FULLT UT

För att uppnå de mål som fastställs i strategin ska kommissionen kombinera de riktade åtgärder som anges ovan med ökad integrering av jämlikhetsfrågor. Kommissionen ska säkerställa att bekämpningen av diskriminering som påverkar hbtqi-personer samt främjandet av jämlikhet integreras i all politik, lagstiftning och alla finansieringsprogram från EU, både internt och externt. Detta kommer att underlättas genom den första kommissionsledamoten för jämställdhet någonsin och den särskilda arbetsgruppen för jämställdhet.

Denna strategi ska genomföras med intersektionalitet som en princip i strategins hela genomförande, vilket innebär att sexuell läggning, könsidentitet/könsuttryck och/eller könsegenskaper kommer att beaktas utöver andra personliga egenskaper eller identiteter, såsom kön, ras/etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionsnedsättning och ålder. Denna princip ska förklara hur dessa samvariationer bidrar till enskilda personers erfarenheter av diskriminering och sårbarhet. Hbtqi-kvinnor kan uppleva diskriminering både som kvinnor och som hbtqi-personer. Det kan vara extra svårt för hbtqi-personer med funktionsnedsättning att få stöd och information och att delta fullt ut i hbtqi-gruppen och samhället i stort, på grund av bristande tillgänglighet, vilket således förvärrar deras utestängning⁷⁴. Hbtqi-personer med funktionsnedsättning behöver tillgång till information om stöd och rättigheter i lättillgängliga och alternativa former, samt tillgång till lokaler, platser och stödnätverk för hbtqi-personer.

I denna strategi beaktas även den ojämlikhet som har lyfts fram genom covid-19-krisen, vilken i oproportionerligt stor omfattning har drabbat sårbara hbtqi-personer. Som en del av detta arbete kommer kommissionen att uppmuntra medlemsstaterna att använda de möjligheter som Next Generation EU erbjuder fullt ut för att mildra de oproportionerliga effekterna av krisen och främja jämlikhet för hbtqi-personer. Dessutom kommer kommissionen att vara beredd att hjälpa medlemsstaterna att integrera jämlikhetsfrågor vid utformningen och genomförandet av reformer genom instrumentet för tekniskt stöd⁷⁵.

EU-finansiering är avgörande för att stödja genomförandet av EU:s politik i medlemsstaterna. EU-medel som förvaltas av medlemsstaterna ska vara till nytta för

⁷⁴ I FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, vilken har undertecknats av EU och alla dess medlemsstater, fastställs allmänna principer som omfattar rätt för personer med funktionsnedsättning till respekt för deras inneboende värde, oberoende (bl.a. frihet att göra egna val), tillgänglighet, fullständigt och faktiskt deltagande och inkludering i samhället.

⁷⁵ Inrättandet av ett instrument för tekniskt stöd grundas på Europaparlamentet och rådets överenskommelse om ett förslag till en förordning om inrättande av ett instrument för tekniskt stöd, COM(2020) 409 final.

samtliga EU-medborgare utan någon form av diskriminering på grund av kön, ras eller etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionsnedsättning, ålder och sexuell läggning. Kommissionen och medlemsstaterna ska genom strikt övervakning säkerställa att EU-medel bidrar till jämlikhet och att alla projekt som finansieras med EU-medel är förenliga med EU:s lagstiftning, bl.a. fördragen och stadgan om de grundläggande rättigheterna. Om projekt strider mot EU:s bestämmelser om icke-diskriminering kan finansieringen hållas inne eller dras tillbaka. Kommissionens förslag till en ny förordning om gemensamma bestämmelser (grundförordningen)⁷⁶ som fastställer bestämmelser för 2021–2027 års budget innehåller ett ”nödvändigt villkor”⁷⁷ som hänför sig till stadgan. Dessutom är medlemsstaterna skyldiga att fastställa och tillämpa villkor och förfaranden för urval av projekt som är icke-diskriminerande och beaktar stadgan.

Pålitliga och jämförbara uppgifter om jämlikhet är avgörande för att kunna bedöma hbtqi-personers situation och hantera ojämlikhet på ett effektivt sätt. Kommissionen kommer att uppmana byrån för grundläggande rättigheter (FRA) och Europeiska jämställdhetsinstitutet (EIGE) att fortsatt bistå medlemsstaterna med tekniskt stöd och metodstöd vid utformning och insamling av data om hbtqi-personer som äger rum både på en och flera grunder. Den ska även stödja FRA:s, EIGE:s och medlemsstaternas insamlingen av detaljerade intersektionella data, särskilt genom arbetsgruppen för uppgifter om jämlikhet inom högnivågruppen för icke-diskriminering, jämlikhet och mångfald.

Dessutom ska kommissionen anordna ett rundabordssamtal på temat jämlikhetsdata med deltagande av viktiga berörda parter i syfte att undersöka vilka hinder som finns vid insamling av uppgifter om ras eller etniskt ursprung och att fastställa hur metoden kan harmoniseras, även vad gäller intersektionella data, exempelvis om ras eller etniskt ursprung och sexuell läggning.

Kommissionen (Eurostat) kommer att fortsätta sitt arbete gällande jämlikhetsdata genom att hantera frågan direkt med medlemsstaterna i tekniska möten med nationella statistikbyråer, när så är relevant. Eurostat kommer att tillhandahålla metodstöd till kommissionens avdelningar för att bedöma möjligheterna att samla in statistik om hbtqi-personer som medlemsstaterna har gjort tillgängliga på frivillig grund.

En ny Eurobarometer om diskriminering i EU kommer att offentliggöras 2023. Kommissionen ska även uppmuntra FRA att genomföra en omfattande hbtqi-undersökning 2024.

Medlemsstaterna uppmuntras att utgå från befintlig bästa praxis⁷⁸ och utveckla sina egna handlingsplaner om jämlikhet för hbtqi-personer. Syftet är att öka skyddet mot diskriminering som riktar sig mot hbtqi-personer, säkerställa uppföljning av de målsättningar och åtgärder som fastställs i denna strategi på nationell nivå och komplettera dem med åtgärder för främjande av jämlikhet för hbtqi-personer inom de områden som omfattas av medlemsstaternas behörighet. Kommissionen ska även fortsatt stödja och

⁷⁶ [COM\(2018\)375 final](#).

⁷⁷ I bilaga III till grundförordningen.

⁷⁸ Såsom återspeglas i [de årliga rapporterna om kommissionens åtgärdslista för 2015–2019](#) för främjande av jämlikhet för hbtqi-personer, har medlemsstaterna rapporterat om utarbetandet av egna nationella handlingsplaner för jämlikhet för hbtqi-personer. Sådana handlingsplaner är värdefulla, eftersom de utgör ett politiskt åtagande att ta i tu med diskriminering som riktar sig mot hbtqi-personer och åtföljs av konkreta åtgärder för att främja jämlikhet.

tydliggöra insatser från städer för att införa robusta inkluderingsstrategier på lokal nivå, bl.a. genom att varje år utse en eller flera europeiska huvudstäder för inkludering och mångfald.

Förutom de centrala åtgärder som föreskrivs i denna strategi ska kommissionen inrätta en arbetsgrupp för jämlikhet för hbtqi-personer inom högnivågruppen för icke-diskriminering, jämlikhet och mångfald för att stödja och övervaka framstegen i medlemsstaterna, bl.a. vad gäller utarbetandet av nationella handlingsplaner som rör jämlikhet för hbtqi-personer. Kommissionen kommer att organisera regelbundna möten, på politisk nivå och på expertnivå, med civilsamhället och medlemsstaterna, och delta i arbetet från Europarådets statliga nätverk av kontaktpunkter för hbtqi-frågor. Den ska regelbundet se över genomförandet av de åtgärder som läggs fram i denna strategi och offentliggöra en halvtidsöversyn 2023.

Nyckelåtgärder från Europeiska kommissionens sida:

- ✓ Bedöma och övervaka att det nödvändiga villkoret som hänför sig till stadgan om de grundläggande rättigheterna är uppfyllt, såsom föreskrivs i kommissionens förslag till en ny förordning om gemensamma bestämmelser (grundförordningen).
- ✓ Övervaka genomförandet av program som finansieras med EU-medel för att säkerställa att de respekterar jämlikhetsprinciper och är förenliga med EU:s lagstiftning, bl.a. fördragen och stadgan om de grundläggande rättigheterna.
- ✓ Uppmana FRA och EIGE att fortsatt bistå medlemsstaterna med tekniskt stöd och metodstöd vid utformning och insamling av data om hbtqi-personer.

Kommissionen kommer att stödja medlemsstaterna att göra följande:

- ✓ Utarbeta nationella planer som rör jämlikhet för hbtqi-personer.

6. SLUTSATS: ATT ARBETA TILLSAMMANS FÖR LIKA MÖJLIGHETER FÖR HBTQI-PERSONER

Denna strategi grundas på visionen om ett EU där personer, i all deras mångfald, är jämlika – och där de är fria att förverkliga sina liv oberoende av sexuell läggning, könsidentitet/könsuttryck eller könsegenskaper.

Även om EU har gjort gradvisa framsteg de senaste åren, utgör denna jämlikhetsstrategi för hbtqi-personer en ny fas i våra ansträngningar för att främja jämlikheten för homosexuella, bisexuella, transpersoner, ickebinära personer samt intersexpersoner och queerpersoner samtidigt som fokus fortsatt kommer att ligga på prioriterade områden. Dessutom framhålls behovet att i alla EU:s politikområden och finansieringsprogram integrera perspektivet jämlikhet för hbtqi-personer.

Bekämpning av ojämlikhet i EU är ett gemensamt ansvar som kräver gemensamma ansträngningar och åtgärder på samtliga nivåer. EU:s institutioner och byråer, medlemsstaterna, inklusive regionala och lokala myndigheter, jämlikhetsorgan, civilsamhället och företagen måste öka sitt engagemang för att uppnå målen i strategin.

Alla institutioner bör göra tydliga åtaganden att följa en gemensam strategi. Kommissionen uppmanar Europaparlamentet att förnya sitt åtagande och stödja genomförandet av strategin

och rådet att anta slutsatser som uppföljning av strategin. Kommissionen uppmanar Regionkommittén och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén att bana väg för en dialog med lokala och regionala myndigheter och civilsamhället, bl.a. arbetsmarknadens parter, om hur hbtqi-personers jämlikhet kan främjas. Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter och Europeiska jämställdhetsinstitutet kommer fortsatt att stödja jämlikhet för hbtqi-personer genom regelbundna undersökningar och genom att bistå medlemsstaterna med tekniskt stöd och metodstöd.

Diskriminering, våld och hat mot hbtqi-personer strider mot Europeiska unionens grundläggande värden och måste undanröjas. Tillsammans kan vi undanröja hinder mot jämlikhet för hbtqi-personer och göra tydliga framsteg fram till 2025 mot ett EU där hbtqi-personer, i all deras mångfald, är trygga och har lika möjligheter att delta fullt ut i samhället och därigenom utveckla sin fulla potential.